

Osoba z niepełnosprawnością w strategiach gminnych – analiza zapisów w perspektywie inkluzji

Osoba z niepełnosprawnością w strategiach gminnych. Analiza zapisów strategii
gmin powiatu cieszyńskiego – perspektywa badawcza

Streszczenie

W przedłożonej pracy pt. „Osoba z niepełnosprawnością w strategiach gminnych. Analiza zapisów strategii gmin powiatu cieszyńskiego – perspektywa badawcza” została podjęta problematyka związana z (lokowanyymi w *Strategiach rozwiązywania problemów społecznych* i w *Strategiach rozwoju* gmin powiatu cieszyńskiego) zapisami dotyczącymi osób z niepełnosprawnościami, ważnymi z punktu widzenia procesu inkluzji (włączania) tej grupy społecznej. Istotnym i podjętym w niniejszej pracy zagadnieniem jest równocześnie kwestia procedury opracowywania dokumentów strategicznych z uwzględnieniem umieszczania w nich treści dotyczących niepełnosprawności. Są to zagadnienia szczególnie ważne, zarówno dla realizowanej na terenie gminnych środowisk lokalnych polityki społecznej, ale także z perspektywy praktycznego rozwoju nurtu inkluzji osób z niepełnosprawnościami na terenach gminnych i jego systematycznego upowszechniania. Ukazują także podejście władarzy gminnych do obszaru związanego z rozwojem partycypacji społecznej tej grupy, poprzez uwzględnianie w zarządzaniu strategicznym gminą i w jego narzędziach (którymi są m.in. poddane analizie dokumenty strategiczne) zróżnicowanego spektrum działań związanych z aktywizacją, zaspakajaniem potrzeb życiowych i podniesieniem jakości życia osób z niepełnosprawnościami. To komponenty dobrze wpisujące się w rozwój inkluzji społecznej i edukacyjnej.

Przedłożone opracowanie stanowi uzupełnienie i kontynuację w aspekcie badawczym opublikowanej w 2021 r. książki pt. „Osoba z niepełnosprawnością w strategiach gminnych. Analiza wybranych zagadnień w perspektywie inkluzji społecznej i edukacyjnej” [Mrózek 2021], która stanowiła wprowadzenie teoretyczne w wątki dotyczące strategii gminnych oraz uwzględniania przez nie sytuacji społecznej osób z niepełnosprawnościami. Docelowo te dwa opracowania wchodzą

w skład rozprawy doktorskiej pt. „Osoba z niepełnosprawnością w strategiach gminnych – analiza zapisów w perspektywie inkluzji”.

Celem przedłożonego opracowania o charakterze badawczym, z zastosowaniem jakościowego podejścia badań, jest rozpoznanie na podstawie strategii gmin powiatu cieszyńskiego typu miejskiego, miejsko-wiejskiego oraz wiejskiego zapisów dotyczących osób z niepełnosprawnościami oraz rozpatrzenie ich na tle założeń inkluzji. Celem jest ponadto rozpoznanie na przykładzie gminy miejskiej, miejsko-wiejskiej oraz wiejskiej powiatu cieszyńskiego procedury opracowywania dokumentów strategicznych i umieszczania w nich treści z zakresu niepełnosprawności. Badania pozwoliły zatem na ukazanie zróżnicowanej sytuacji związanej z inkluzją osób z niepełnosprawnościami, wynikającej zarówno z zapisów ulokowanych w strategiach gminnych, jak i z wypowiedzi pracowników administracji gminnej na ten temat. Przedmiotem badań uczyniono więc zapisy dotyczące osób z niepełnosprawnościami ulokowane w strategiach gmin powiatu cieszyńskiego różnego typu oraz działania z nich wynikające w perspektywie inkluzji. Przedmiotem badań jest także procedura opracowywania strategii gminnych w wybranych gminach powiatu cieszyńskiego wynikająca z wypowiedzi rozmówców.

Pod względem struktury niniejsze opracowanie przyjmuje postać typową dla prac o charakterze empirycznym. Składa się z trzech rozdziałów oraz części poświęconej na wnioski i rekomendacje dla praktyki. Rozdział pierwszy dotyczy podstaw teoretycznych badań własnych i traktuje o koncepcjach związanych z nurtem inkluzji, na tle których prowadzone były badania. Z kolei w sposób uszczegółowiony do teoretycznych podstaw badań odnosi się równocześnie przywołana publikacja pt. „Osoba z niepełnosprawnością w strategiach gminnych. Analiza wybranych zagadnień w perspektywie inkluzji społecznej i edukacyjnej” [Mrózek 2021].

Rozdział drugi odnosi się w swojej treści do metodologicznych podstaw badań własnych, nawiązując do roli wykorzystanego w badaniach podejścia jakościowego, a także wyróżniając przedmiot i cel badań, problemy badawcze, metody, techniki i narzędzia badań, a także precyzując kwestie związane z doбором próby i organizacją badań.

Rozdział trzeci przyjmuje postać analizy wyników badań własnych, związanych z analizą dokumentów strategicznych pochodzących z 12 gmin powiatu cieszyńskiego, a także z przeprowadzonymi w ramach badań wywiadami

jakościowymi z pracownikami administracji wybranych gmin: miejskiej, miejsko-wiejskiej oraz wiejskiej z powiatu cieszyńskiego.

Zwieńczeniem opracowania jest część poświęcona wnioskom płynącym z przeprowadzonych badań, a także część zawierająca w swoim zakresie wskazania dla praktyki w aspekcie podjętego w niniejszej pracy zagadnienia.

Słowa kluczowe: osoba z niepełnosprawnością, inkluzja, gmina, *Strategia rozwiązywania problemów społecznych*, *Strategia rozwoju*.